

Tanach and the Ongoing Conversation

Kohelet- and the Meaning of Life

Hinach Yafah (Thou Art Beautiful)

Upon my bed, night after night, I sought him
 who my soul loveth,
 I sought him but I found him not I went about
 these city streets all filled with lies to look for
 him, I sought him but I found him not
 The watchmen that surround the city found me
 but my love he was so hard to find
 But I shall not let go until I bring him to my city,
 to my mother's house, into my room, into my
 bed

Thou art beautiful my love, thy lips are like
 a thread of scarlet and thy teeth are white as the
 light of the moon

Who is it that arises from the wilderness, a
 distant land, carried on a great bird's wings,
 arrived here at my home

Thou art beautiful my love, I am bewitched by
 your two eyes that burn me like fire, like a flame

Who is it that arises from the wilderness, a
 distant land, carried by a great bird's wings,
 arrived here at my home

1. הינדך יפה – עידן רייכל

במיטתי כבר שבועות ביקשתי
 את שאהבה נפשי ולא מצאתיו
 חיפשתי בין כל רחובות העיר
 העמוסה שקרים הזאת ולא מצאתיו
 מצאוני השומרים הסובבים בעיר
 אך אהובי כמעט ולא מצאתי אותו
 אך לא ארפה ממנו עד שאביאו אל תוך עירי
 אל בית אימי ואל חדרי אל מיטתי

הינדך יפה רעייתי ושפתותייך חוט שני
 שינייך לבנות כמו אור הלבנה
 מי זאת עולה מן המדבר מארץ רחוקה
 נישאת על כנף ציפור גדולה הגיעה לביתי

הינדך יפה רעייתי אני נגנב משתי עינייך
 ששורפות אותי כאש הלהבה
 מי זאת עולה מן המדבר מארץ רחוקה
 נישאת על כנף ציפור גדולה הגיעה לביתי

God full of Mercy

God-Full-of-Mercy, the prayer for the dead.

If God was not full of mercy,
 Mercy would have been in the world,
 Not just in Him.

I, who plucked flowers in the hills
 And looked down into all the valleys,
 I, who brought corpses down from the hills,
 Can tell you that the world is empty of mercy.

2. אל מלא רחמים – י. עמיחי

אל מלא רחמים
 אלמלא האל מלא רחמים
 היו הרחמים בעולם ולא רק בו.
 אני, שקטפתי פרחים בהר
 והסתכלתי אל כל העמקים,
 אני שהבאתי גוויות מן הגבעות,
 יודע לספר שהעולם ריק מרחמים.

Translated by Barbara and Benjamin Harshav

3. ירושלים של זהב – נעמי שמר

איכה יבשו בורות המים	ירושלים של זהב	אור הרים צלול כיון
כיכר השוק ריקה	ושל נחושת ושל אור	ורית אורנים
ואין פוקד את הר הבית	הלא לכל שיריך	נישא ברוח הערביים
בעיר העתיקה	אני כינור	עם קול פעמונים .
..כי שמך צורב את השפתיים	ירושלים של זהב	ובתרדמת אילן ואבן
כגשיקת שרף	ושל נחושת ושל אור	שבוייה בחלומה
אם אשכחך ירושלים	הלא לכל שיריך	העיר אשר בדד יושבת
אשר כולה זהב	אני כינור	ובליבה חומה

דר ישה

Drisha Institute

For Jewish education

4. "כה אמר ה', מנעי קולך מבכי, ועיניך, מדמעה: פי יש שֶׁכָּר לְפַעֲלֶתָהּ
נָאֵם-ה', וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרֵיתָהּ, נָאֵם-ה'; וְשָׁבוּ בָנִים,
לְגִבּוֹלָם" (ירמיהו, ל"א)

5. מנעי קולך מבכי

מילים ולחן: עידן רייכל

כי בלילות שנתך נודדת
וכל חלום הוא למורא
הטי אז את אוזנך לשקט
קול חסד רחמים עוד יעלה
הנה הוא בא
כי בשבילו נפשך נשמרת
הרי קרבה היא השעה
עד ששודד בזרועותייך
ייפול בסוף הדרך כשישובו לגבולם

רק מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה
כי השער יפתח לו
יבוא בו בסערה כשישובו לגבולם

עד אל נחלי המים
דרך שארית כוחר
אם ישיבנו אז נשובה
מנעי קולך מבכי
יש תקווה לאחרייתך

רק מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה
כי השער יפתח לו
יבוא בו בסערה כשישובו לגבולם

6. רחל

מילים: מאיר אריאל

לחן: רוגנית שחר, לואי להב וחנו לי פישמן

רחל ,
היגלי לי
האבן כבדה על הבאר ,
הצאן צמאו למים .
היגלי
יפת תואר יפת מראה
שאגול את האבן
אשקך ואבכה
רחל .

רחל ,
היגלי לי
הסלע כבד על הלב
מאין אמצא כוח ?
היגלי
באמיתך ובצידקך
תואר כמו אמת
ומראה כמו צדק
רחל .

אל תמנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה
שאי את נהי תמרוריך
השמעי קול ברמה
המאני מהנחם
רחל .

דר ישה

Drisha Institute

For Jewish education

1. (א) דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם: (ב) הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל: (ג) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש: (ד) דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת: (ה) וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זרח הוא שם: (ו) הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סבב הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח: (ז) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הלכים שם הם שבים לקת: (ח) כל הדברים יגיעים לא יוכל איש לדבר לא תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמע: (ט) מה שהיה הוא שיהיה ומה שנגעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש: (קהלת פרק א')

1 The words of Koheleth, the son of David, king in Jerusalem. 2 Vanity of vanities, saith Koheleth; vanity of vanities, all is vanity. 3 What profit hath man of all his labour wherein he laboureth under the sun? 4 One generation passeth away, and another generation cometh; and the earth abideth for ever. 5 The sun also ariseth, and the sun goeth down, and hasteth to his place where he ariseth. 6 The wind goeth toward the south, and turneth about unto the north; it turneth about continually in its circuit, and the wind returneth again to its circuits. 7 All the rivers run into the sea, yet the sea is not full; unto the place whither the rivers go, thither they go again. 8 All things toil to weariness; man cannot utter it, the eye is not satisfied with seeing, nor the ear filled with hearing. 9 That which hath been is that which shall be, and that which hath been done is that which shall be done; and there is nothing new under the sun. 10 Is there a thing whereof it is said: 'See, this is new'?--it hath been already, in the ages which were before us. 11 There is no remembrance of them of former times; neither shall there be any remembrance of them of latter times that are to come, among those that shall come after.

2. תחת השמש, או השמים..?

לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים:
עת ללדת ועת למות
עת לטעת ועת לעקור נטוע:
עת להרוג ועת לרפוא
עת לפרוץ ועת לבנות:
עת לבנות ועת לשחוק
עת ספוד ועת רקוד:
עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים
עת לחבוק ועת לרחק מחבק:
עת לשמור ועת להשליך:
עת לחשות ועת לדבר:
עת מלחמה ועת שלום: (קהלת ג)
עת לאהב ועת לשנא

1 To every thing there is a season, and a time to every purpose under the heaven:

2 A time to be born, and a time to die; a time to plant, and a time to pluck up that which is planted;

3 A time to kill, and a time to heal; a time to break down, and a time to build up;

4 A time to weep, and a time to laugh; a time to mourn, and a time to dance;

5 A time to cast away stones, and a time to gather stones together;
a time to embrace, and a time to refrain from embracing;

6 A time to seek, and a time to lose; a time to keep, and a time to cast away;

7 A time to rend, and a time to sew; a time to keep silence, and a time to speak;

8 A time to love, and a time to hate; a time for war, and a time for peace.

דרישה

Drisha Institute

For Jewish education

3. לפעמים אני חולמת על מצבים שלא ייתכנו. אני מדמה לעצמי בתעוזתי, למשל, שיש לי הזדמנות לשיחה עם קהלת, מחבר הקינה הנוגעת ללב על הבלותם של כל מעשי אנוש. הייתי קדה לו קידה עמוקה, שהרי הוא – לפחות בעיני – אחד המשוררים החשובים ביותר.

אולם לאחר מכן הייתי אוחזת בידו. "אין חדש תחת השמש" – אמרת, קהלת. הרי אתה עצמך נולדת חדש תחת השמש. והשיר, שאתה מחברו, אף הוא חדש תחת השמש, שהרי איש לפניך לא כתב אותו. וקוראית כולם אף הם חדשים תחת השמש, שהרי אלו שחיו לפניך לא יכלו לקרוא אותו. גם העץ שבצלו ישבת אינו נמצא כאן מימי בראשית. הורתו בעץ אחר כלשהו, דומה לשלך, אך לא לגמרי זהה. יתר על כן, הייתי רוצה לשאול אותך, קהלת, מה הדבר החדש תחת השמש שאתה מתכוונת לכתוב כעת. האם זה משהו שבאמצעותו תשלים את מחשבותיך או שמא בכל זאת תוקף אותך יצרך לסתור את חלקן?

בשירך הקודם הבחנת גם בשמחה – ומה בכך שהיא בת חלוף? אולי על אודותיה יהיה שירך החדש תחת השמש? האם כבר יש לך רשימות או טיוטות ראשונות? הרי לא תאמר: כחבתי הכל, אין לי מה להוסיף. דבר כזה לא יאמר שום משורר בעולם, כל שכן משורר גדול כמוך. (ויסלבה שימבורסקה – גאום פרס נובל 1996)

3. I sometimes dream of situations that can't possibly come true. I audaciously imagine, for example, that I get a chance to chat with the Ecclesiastes, the author of that moving lament on the vanity of all human endeavors. I would bow very deeply before him, because he is, after all, one of the greatest poets, for me at least. That done, I would grab his hand. "There's nothing new under the sun": that's what you wrote, Ecclesiastes. But you yourself were born new under the sun. And the poem you created is also new under the sun, since no one wrote it down before you. And all your readers are also new under the sun, since those who lived before you couldn't read your poem. And that cypress that you're sitting under hasn't been growing since the dawn of time. It came into being by way of another cypress similar to yours, but not exactly the same. And Ecclesiastes, I'd also like to ask you what new thing under the sun you're planning to work on now? A further supplement to the thoughts you've already expressed? Or maybe you're tempted to contradict some of them now? In your earlier work you mentioned joy - so what if it's fleeting? So maybe your new-under-the-sun poem will be about joy? Have you taken notes yet, do you have drafts? I doubt you'll say, 'I've written everything down, I've got nothing left to add.' There's no poet in the world who can say this, least of all a great poet like yourself." (Wisława Szymborska – Nobel prize winner 1996)

5. כל הנהרות – אבות ישורון

4. Dust in the wind – Kansas

I close my eyes, only for a moment, and the moment's gone
All my dreams pass before my eyes, a curiosity
Dust in the wind
All they are is dust in the wind

Same old song, just a drop of water in an endless sea
All we do crumbles to the ground though we refuse to see
Dust in the wind
All we are is dust in the wind
Oh, ho, ho

Now, don't hang on, nothing lasts forever but the earth and sky
It slips away, and all your money won't another minute buy
Dust in the wind
All we are is dust in the wind
All we are is dust in the wind
Dust in the wind

כל הנהרות
הולכים אל
הים והים
אינו מלא

כי כל
הנהרות חוזרים
אל הנהרות
תאמינו לי.

זה סוד
גאות ושפל

זה סוד
חזרת געגועים. (לי בתשרי, תש"ן)

6. ר' יונתן אמר: שיר השירים כתב תחילה, ואחר כך משלי, ואחר כך קהלת. ומייתי לה ר' יונתן מדרך ארץ: כשאדם נער אומר דברי זמר, הגדיל אומר דברי משלות, הזקין אומר דברי הבלים (שיר השירים רבה, א', י')

אמרתי: יום רוֹדֵף יום וְלִלָּה - לִלָּה.
הנה ימים באים - בלבד אמרתי.
ותראנה ערבים ובקרים פוקדים חלוניך,
ותאמר: הלא אין חדש תחת השמש.

והנה אתה בא בימים, זקנת ושבת,
וימיה ספורים ויקר מנינם שבעתים,
ותדע: כל יום אחרון תחת השמש,
ותדע: חדש כל יום תחת השמש.

למדני, אלהי, בך והתפלל
על סוד עלה קמל, על נגה פרי בשל,
על החרות הזאת: לראות, לחוש, לנשם,
לדעת, לחל, להכשל.

למד את שפתותי ברכה ושיר הלל
בהתחדש זמנך עם בקר ועם ליל,
לבד יהיה יומי היום כתמול שלשום.
לבד יהיה עלי יומי הרגל.

(לאה גולדברג)

7. שירי סוף הדרך – לאה גולדברג

הדרך יפה עד מאד - אמר הנער.
הדרך קשה עד מאד - אמר העלם.
הדרך ארכה עד מאד - אמר הגבר.
ישב הזקן לנוח בצד הדרך.

צובעה השקיעה שיבתו בפז ואדם,
הדשא מבהיק לרגליו בטל-הערב,
צפור אחרונה של יום מעליו מזמרת:
-התזכר מה יפתה, מה קשתה, מה ארכה
הדרך?

8. בכל יום של חיינו יחדו קהלת מוחק שורה מספרו.

אנחנו הראיה המצילה במשפט הנורא. נזכה את כלם!

(ששה שירים לתמר - יהודה עמיחי)

